

PHẬT THUYẾT BÁT ĐẠI NHÂN GIÁC KINH

Chủ giảng: Lão pháp sư Tịnh Không

Địa điểm: Hội quán Hòa Thuận, viện Tri Ân Nhật Bản

Thời gian: 03/11/2002

Việt dịch: BBD Pháp Âm Tuyên Lư

Tập 5

Chư vị đồng học, mời xem giác tri thứ sáu.

Đệ lục giác tri, bản khổ đa oán, hoành kết ác duyên, Bồ-tát bố thí, đẳng niệm oan thân, bất niệm cựu ác, bất tăng ác nhân.

第六覺知。貧苦多怨。橫結惡緣。菩薩布施。等念冤親。不念舊惡。不憎惡人。

Giác ngộ thứ sáu: nghèo khổ nhiều oán, rộng kết ác duyên, Bồ-tát bố thí, bình đẳng oán thân, không nhớ ác cũ, không ghét người ác.

“Bản khổ” không chỉ bao gồm tất cả vật chất, mà đồng thời bao gồm cả phương diện tinh thần. Nếu như thật sự có trí tuệ, tuy bản khổ họ cũng rất vui vẻ, họ sẽ không kết ác duyên với chúng sanh. Trong sách xưa của Trung Quốc có ghi chép, Nhan Hồi là học trò của Khổng lão phu tử, đời sống vật chất là vô cùng thiếu thốn, người bình thường đều cảm thấy rất lo âu, thế nhưng chúng ta từ trong lời của Khổng tử thì thấy rõ, Nhan Hồi không những không cho là khổ, hơn nữa cho là vui. Phu tử tán thán ông, đời sống đó của ông là “người thường không chịu nổi cảnh khốn khổ đó, riêng Nhan Hồi vẫn không đổi niềm vui ấy”, có thể thấy đời sống của ông là vô cùng vui vẻ, nghèo mà vui. Do đây có thể biết, “bản khổ” ở chỗ này nói, trọng điểm nhất định vẫn là phải ở phương diện đạo đức, ở đạo đức, ở trí tuệ. Con người khiếm khuyết đạo đức, thiếu trí tuệ, đó mới thật sự là nghèo khổ. Vì không có trí tuệ, đó là ngu si. Ngu si thì luôn sanh phiền não, cũng tức là tham sân si mạn sẽ đặc biệt nghiêm trọng, và đương nhiên là sẽ “hoành kết ác duyên” với mọi người và tất cả mọi vật, đây là điều không thể tránh khỏi.

“*Bồ-tát bố thí, đặng niệm oan thân, bất niệm cựu ác, bất tăng ác nhân.*” Mấy câu nói này thực ra mà nói, cho dù người không học Phật, tu phước báo trời người cũng cần phải tuân thủ. “Bố thí”, đặc biệt đối với người nghèo khổ, chỉ có Bồ-tát có trí tuệ, Bồ-tát hiểu rõ lý sự, nhân quả. Muốn giúp đỡ chúng sanh, đầu tiên là phải bố thí. Bố thí là tặng cho vô điều kiện, cúng dường vô điều kiện. Chúng sanh thiếu cơm ăn áo mặc, trong lúc cấp thiết thì phải giúp đỡ họ. Trong bố thí cúng dường, quan trọng nhất là bố thí pháp, bởi vì tất cả chúng sanh chắc chắn không thể dựa vào sự bố thí cúng dường của người khác mà sống cả đời được. Người này là người có tội, tội gì vậy? Phía trước đã nói rồi, giải đãi, lười biếng. Dựa vào người khác cúng dường, bản thân không thể độc lập sinh tồn, thì họ có tội lỗi. Chỉ biết tiếp nhận cúng dường mà không biết tặng lại, đâu có kiểu đạo lý này? Do đó, trong lúc chúng sanh trong cảnh bần cùng khổ nạn, người làm cứu tế bố thí cúng dường nhất định phải giúp đỡ họ khai trí tuệ, nhất định phải giúp đỡ họ có được năng lực. Do đây có thể biết, trong bố thí cúng dường thì điều quan trọng nhất là giáo dục. Không những phải dạy họ có trí tuệ, còn phải dạy họ có kỹ năng. Cái mà ngày nay chúng ta nói là giáo dục năng lực kỹ thuật, giáo dục luân lý đạo đức, loại từ bi cứu tế này mới được kể là chân thật viên mãn.

Bố thí phải bình đẳng, cho nên phải “đặng niệm oan thân”. “Đặng” là bình đẳng, “niệm” tức là đối xử, dùng tâm bình đẳng để đối xử, “oan” là oan gia đối đầu, “thân” là thân bằng quyến thuộc của bạn. Tại sao vậy? Nếu như bạn có thiên vị về lợi ích, tôi chỉ bố thí cho thân thuộc của tôi, tôi không chịu bố thí cho oan gia trái chủ của tôi, hay nói cách khác, đời sống của bạn sẽ không thể được an toàn, bình lặng. Tại sao vậy? Những oan thân trái chủ này nhất định muốn tìm bạn gây chuyện. Ngạn ngữ xưa của Trung Quốc thường nói: “*Một nhà no ấm, ngàn nhà oán.*” Bạn là đối tượng oán hận, mục tiêu oán hận của mọi người, bạn còn có những ngày sống tốt đẹp được sao? Xã hội phải làm thế nào mới được an định? Thế giới phải làm thế nào mới được hòa bình? Đó chính là oán thân bình đẳng. Bất luận là người nào, trong xã hội lớn ngày nay bất luận là một quốc gia nào, một dân tộc nào, mỗi nơi có nền văn hóa khác nhau, Bồ-tát đối đãi bình đẳng, bố thí cúng dường bình đẳng, thì xã hội này sẽ an định, thế giới sẽ được hòa bình. Nhân dân hạnh phúc thì ta cũng hạnh phúc.

Xã hội hưng vượng thì gia đình chúng ta cũng sẽ hưng vượng. Đây là đạo lý nhất định. Cho nên nhất định không được có tâm thiên lệch, nhất định không được có tình thương thiên lệch.

Hai câu sau cùng này, đặc biệt là phương pháp tốt nhất để hóa giải xung đột: “Bất niệm cựu ác, bất tăng ác nhân.” Người này trước đây đã làm những chuyện sai trái gì, chỉ cần họ có thể quay đầu, quay đầu là bờ, quay đầu thì họ là người tốt, không nên cứ mãi ghi nhớ những ác niệm, ác hạnh này trước đây của họ, không nên. Cần phải lượng thứ cho họ, nên khoan thứ cho họ, đây là hạnh của bậc đại nhân. “Bất tăng ác nhân”, người ác tại sao lại làm ác? Phía trước nói họ “bần khổ đa oán”. Người này rất giàu có? Giàu có là giàu có của cải, nhưng trí tuệ họ rất nghèo khổ, họ không có trí tuệ, họ hồ đồ, cho nên từ trên phương diện đức hạnh, trí tuệ mà nói thì họ rất đáng thương, họ thật sự nghèo khổ. Cho nên họ rất dễ phạm tội, dễ làm việc sai trái, tập khí phiền não của họ rất nặng, một kích thích nhỏ cũng chịu không nổi, chỉ cần có một chút xíu kích thích bên ngoài thì tập khí phiền não của họ liền hiện hành, họ liền nổi giận. Phật Bồ-tát thấy loại người này, chính là trong kinh thường nói “kẻ đáng thương xót”. Họ tạo ác hạnh, Phật Bồ-tát “không nhớ ác cũ, không ghét người ác”, họ phải chịu quả báo hay không vậy? Đương nhiên phải chịu quả báo. Nhân quả là định luật của tự nhiên. Không những là phạm phu tạo ác nhân phải chịu quả báo ác, mà ngay cả chư Phật Bồ-tát trước khi chưa tu thành đạo nghiệp, những tội nghiệp này đã tạo rồi thì họ vẫn phải thọ báo.

Thích-ca Mâu-ni Phật, quý vị thấy ở trong kinh điển có quả báo ăn lúa dành cho ngựa. Tộc Thích-ca, đây là tộc của Thích-ca Mâu-ni Phật ở trong đời quá khứ tạo ác nghiệp, nên bị quả báo vua Lưu Ly diệt tộc này. Phật không thể cứu! Cái sự việc nhân duyên quả báo này chỉ có chính mình gánh vác, chính mình nhận lấy, Phật Bồ-tát đại từ đại bi cũng không thể giúp đỡ được gì cho bạn. Đạo lý này chúng ta nhất định phải hiểu rõ. Bạn thật sự hiểu được đạo lý này thì bạn mới “không nhớ ác cũ, không ghét người ác”. Tâm của bạn đã bình đẳng, bình đẳng thì nghiệp mới có thể tiêu trừ. Tiêu trừ, còn phải chịu quả báo hay không vậy? Vẫn phải chịu, tội nặng báo nhẹ, khi quả báo đến sẽ nhẹ hơn nhiều, bản thân bạn rất hiểu rõ, rất sáng tỏ, đây chính là cổ đức nói “không mê vào nhân quả”. Không phải không có nhân quả, mà

không mê vào nhân quả, hiểu rất rõ ràng, hiểu rất sáng tỏ. Do đó, bản thân chúng ta không muốn bị quả báo đó thì muôn vàn không được tạo nhân. Nếu bạn đã tạo nhân rồi mà mong cầu tương lai thoát khỏi quả báo này, đó là ngu si, đó là việc không thể. Do đó ở trong nhà Phật thường nói “Bồ-tát sợ nhân, chúng sanh sợ quả”, đạo lý là ở chỗ này.

Để thoát khỏi nghèo khổ, hóa giải oán kết thì điều quan trọng nhất vẫn là giáo dục, đặc biệt là giáo dục của thánh hiền, giáo dục luân lý đạo đức. Nếu như lơ là sự việc này thì xã hội sẽ sanh bệnh. Ngày nay có rất nhiều người nói trái đất bị bệnh rồi. Lời này nói không sai. Trái đất bị bệnh, tức là những chúng sanh cư trú trên trái đất này, xã hội bị bệnh rồi, xảy ra vấn đề rồi. Tại sao thời xưa không có những vấn đề này? Hiện nay lại có những vấn đề này? Chúng ta tỉ mỉ mà suy nghĩ, nhìn về quá khứ, nhìn về tương lai thì nhiều ít cũng có một số gợi mở. Vào thời xưa, ở phương Đông có nền giáo dục của thánh hiền, ở Ấn Độ có nền giáo dục Phật pháp, ở phương Tây có nền giáo dục tôn giáo, cho nên xã hội nhờ đó được an định hòa bình, nhân dân có thể trải qua đời sống bình thường. Đến một vài thế kỷ gần đây nhất, do sự phát triển của khoa học kỹ thuật, con người cho rằng mình rất thông minh, mình rất tài giỏi, không cần Phật Bồ-tát, không cần thánh nhân, cũng không cần đến tôn giáo, hoàn toàn dựa vào sự ưa ghét của mình, dựa vào một số phước báo tu tích được trong đời quá khứ của mình, tùy thuận tập khí phiền não của mình. Phật Bồ-tát đi rồi, các bậc thánh hiền cũng rời khỏi thế gian này rồi, thế gian này không còn học vấn thánh hiền nữa! Đây là bệnh trạng của xã hội hiện nay, là nguyên nhân căn bản của tất cả mọi tai nạn, thiên tai nhân họa.

Từ đây chúng ta sẽ liên tưởng đến, nếu như có một người giữ tâm học tập giáo dục của thánh hiền, phổ biến giáo dục của thánh hiền, bạn nói công đức của họ lớn biết bao? Tất cả chư Phật tất nhiên sẽ hộ niệm, long thiên thiện thần cảm kích. Nếu như vẫn tùy thuận theo tập khí phiền não của mình, hơi có một chút không như ý là tao phải phá hủy mày, tao phải diệt mày; bạn hủy diệt lời giáo huấn của thánh hiền, chính là hủy diệt pháp thân huệ mạng của tất cả chúng sanh, bạn có thể mặc tình tạo tác nhưng quả báo bạn không hề nghĩ đến. Thế chiến thứ hai, Hitler cực thịnh một thời, lúc đó có nghĩ đến hay không? Đâu có ngờ rằng bốn năm sau thì ông bị diệt

vong! Nếu như ông ta biết bốn năm sau ông phải chết, nước tan nhà mất, tôi tin rằng ông ấy sẽ không tạo những ác nghiệp đó. Lịch sử là một tấm gương, nhìn quá khứ thì bạn có thể nghĩ đến tương lai. Bản thân chúng ta được thân người thật không dễ, trong kinh luận thường nói: *“Thân người khó được, Phật pháp khó nghe.”* Được thân người, nghe Phật pháp là điều đáng quý nhất, thù thắng nhất. Chính là bạn có được cơ hội giải thoát, bạn có được cơ hội thoát khỏi luân hồi, cơ hội viên thành Phật đạo, bạn có được cơ hội làm vô lượng vô biên công đức lợi ích. Cơ hội này nếu như không thể nắm lấy, đây thật sự là cơ duyên “trăm ngàn muôn kiếp khó gặp được”. Nếu bạn không thể nắm lấy, bạn vẫn cứ tùy thuận theo tập khí phiền não của mình, không tin giáo dục thánh hiền, cứ làm xằng làm bậy như xưa, vậy thì bạn đích thực là oan uổng, đích thực là hết sức sai lầm!

Lịch sử là một tấm gương, cảnh giới lục trần trước mắt đâu có cái nào không phải là một tấm gương? Tôi đã từng nói qua rất nhiều lần với quý vị, tôi từ khi còn rất trẻ, trước đây lúc vẫn còn đang làm việc, trước khi chưa xuất gia, mỗi ngày đều xem báo chí. Tôi xem báo không giống như mọi người, mọi người lưu tâm đến những tin thời sự mà báo chí đưa tin, tôi mỗi ngày lưu ý là tin cáo phó, tôi xem cái này. Mỗi ngày xem cáo phó, mỗi ngày xem những người nào đã qua đời, có người tuổi cao, có người tuổi còn trẻ, tôi thích xem những tin tức này, xem những thứ này có sự cảnh giác. Hôm nay qua đời chừng này, ngày mai lại qua đời chừng khác, thử xem tương lai sẽ đến lượt mình thôi. Đại sư Ấn Quang dạy người học, hãy đem chữ “chết” dán lên trán. Hằng ngày nhìn thấy chữ chết này, ta sắp phải chết rồi, sau khi ta chết sẽ đi về đâu? Tôi trước khi còn chưa học Phật, tôi đã có tâm cảnh giác này. “Con người sắp chết, lời nói thường thiện”, sao vẫn phải khó dễ với người khác? Sao vẫn phải so đo? Sao vẫn phải tạo nghiệp? Quan sát từ phương diện này thì tôi còn có một chút thiện căn này.

Cho nên ngay trong một đời này, dù là trước khi học Phật hay sau khi học Phật, tôi khởi tâm động niệm, lời nói việc làm, ác nghiệp ít rồi. Tôi hy vọng ngay trong đời này thật sự sẽ làm được ác nghiệp thấy đều không còn nữa. Mục tiêu của tôi là tâm địa thuần tịnh, ngôn hạnh thuần thiện, tôi đi theo con đường này. Tôi biết một người ở trong một đời, có thể có được một ngày, có được hai ngày, có được bảy

ngày tâm địa thuần thiện, thuần tịnh thì đây là công đức vô lượng, đây mới đích thực là cái mang theo được. Tất cả pháp thế gian hay xuất thế gian, không có gì bạn có thể mang theo được. Trong Phật pháp nói: “*Mọi thứ không mang đi, chỉ có nghiệp theo mình*”, chúng ta không thể không lưu ý. Cho nên, hai chữ “bần khổ” này chúng ta nhất định phải áp dụng vào đạo đức, trí tuệ. Đạo đức của chúng ta vô cùng nghèo nàn, trí tuệ của chúng ta vô cùng nghèo khó, cho nên bạn mới tùy thuận theo tập khí phiền não, “rộng kết ác duyên” với tất cả chúng sanh.

“*Đẳng niệm oan thân, bất niệm cựu ác, bất tăng ác nhân*”, ba câu này là pháp môn bất nhị hóa giải xung đột ở bên trong và bên ngoài, cũng là nguyên tắc chỉ đạo cao nhất của một người chân chánh tu hành thanh tịnh, bình đẳng, giác. Người thông minh, người có trí tuệ, sự mong cầu của họ chắc chắn là thanh tịnh, bình đẳng, giác. Muốn tu tâm thanh tịnh, tâm bình đẳng, tâm giác ngộ thì quyết định không được đem tâm hạnh bất thiện của tất cả chúng sanh để vào trong tâm mình, đó là sai lầm, đó là thanh tịnh bình đẳng giác của mình đã biến thành cái thùng rác bất thiện ác nghiệp của tất cả chúng sanh. Bạn nói xem, người này làm gì có trí tuệ cho được? Đây chính là ngu si đến cực điểm. Cho nên người thông minh quyết định không được đem ác hạnh bất thiện của người khác để vào trong tâm mình, đây đích thực là người thông minh. Cho nên mắt chúng ta không nhìn hình ảnh ác, tai không nghe âm thanh ác, lục căn không tiếp xúc cảnh giới ác, thánh nhân thế gian hay xuất thế gian đều dạy chúng ta như vậy. Ba câu này là tổng cương lĩnh, tổng nguyên tắc. Chúng ta nhìn thấy tất cả hình ảnh bất thiện này thì chúng ta lập tức liền tránh xa. Nghe âm thanh bất thiện thì chúng ta cũng lập tức ngăn nó lại, không nên đem những thứ này để vào trong tâm. Để vào trong tâm thì sẽ trở thành tâm hạnh bất tịnh, bất thiện của mình. Ta muốn tu giác chánh tịnh, vậy phải đến lúc nào mới có thể thành tựu đây? Những sự việc này luôn ở xung quanh trong đời sống chúng ta, từng giây từng phút phải biết đề phòng, phải đề cao cảnh giác, vậy mới gọi là giác tri, gọi là giác ngộ. Mời xem đoạn kinh văn tiếp theo:

Đệ thất giác ngộ, ngũ dục quá hoạn, tuy vi tục nhân, bất nhiễm thế lạc.

第七覺悟。五欲過患。雖為俗人。不染世樂。

Giác ngộ thứ bảy: ngũ dục quá độ, tuy người trần tục, không thể đắm nhiễm, thú vui thế gian.

Chúng ta đọc câu này. “Ngũ dục”, dục là dục vọng, ngũ là nêu rõ năm loại, đây chính là “tài, sắc, danh, thực, thù” mà bình thường mọi người hay nói. Người Trung Quốc thường nói thất tình ngũ dục, đây đều không phải là cái vốn có của tự tánh, hay nói cách khác, trong chân tâm tự tánh không có thất tình ngũ dục. Thất tình ngũ dục là những thứ hư vọng. Thất tình: hỷ là vui mừng, nộ là giận dữ, ai là buồn bã, lạc là chúng ta thông thường nói vui vẻ, những thứ này đều là xung động của tình cảm, là hiện hành của tập khí phiền não. Thông thường thì người bình thường không có cách gì khống chế, loại tâm trạng này nhất định phải để họ bộc lộ, thế nhưng bộc lộ ra phải có tiết độ. Thời xưa các bậc thánh hiền giáo hóa chúng sanh, biết chúng sanh vô lượng kiếp đến nay trong sanh tử luân hồi đều có thất tình ngũ dục nghiêm trọng. Những thứ tập khí phiền não này chỉ có bậc đại thánh, đại hiền, họ có tu dưỡng trong thời gian dài thì những tập khí phiền não này đã đoạn được, người bình thường thì những thứ này chưa đoạn được. Khi bộc lộ cũng cần phải để nó bộc lộ, nhưng mà bảo họ phải có tiết độ, đừng quá mức, quá mức là sai rồi.

Trước đây chúng tôi ở Singapore, Singapore có một vị cư sĩ Hứa Triết, các đồng tu Singapore đều biết bà. Bà nói với tôi, bình thường một người gặp phải việc không vừa lòng sẽ nổi giận, bà bảo với tôi giận có ba phút nhưng phải mất ba ngày thì tâm trạng này mới có thể phục hồi lại bình thường. Bạn liền biết được, điều này đối với cơ thể tổn hại vô cùng nghiêm trọng. Con người không biết quý trọng bản thân, chính là không biết thương mình. Xúc động trên tâm trạng, chắc chắn sẽ sinh ra bất lợi vô cùng đối với thân tâm của bạn. Con người thường không thể hưởng thụ tuổi trời của họ. Tuổi trời chính là bạn sinh ra đời, tự nhiên, bạn nên theo cách nói ở trong y học cổ truyền Trung Quốc, như Linh Khu - Hoàng Đế Nội Kinh, lúc còn trẻ tôi cũng thích xem, xem thấy ở trong sách nói thọ mạng bình thường của con người là 200 tuổi. Tại sao bạn sống không đến 200 năm vậy? Bạn đem thân thể của chính bạn làm hỏng rồi, bạn không biết đạo dưỡng sinh, không biết yêu quý thân thể của bạn. Thân thể giống như một bộ máy vậy, bạn phải biết được tính năng của nó, bạn phải biết quan tâm nó, yêu quý nó. Thọ mạng bình thường là sử dụng được 200 năm, máy

chục năm liền làm hỏng rồi. Thế nào là làm hỏng vậy? Chính là xúc động tâm trạng, xúc động tình cảm. Cho nên ở chỗ này nói “ngũ dục quá hoạn”, cái “quá hoạn” đó thực tế là vô cùng nghiêm trọng. Quả thật là chúng ta bị thời gian hạn chế nên không thể nói tỉ mỉ với quý vị. Nói tỉ mỉ thì mỗi một câu của bộ kinh này thì hai giờ đồng hồ cũng nói không xong.

Dưới đây, Phật liền khuyên chúng ta: *“Tuy vi tục nhân, bất nhiễm thế lạc.”* Tuy là người trần tục ở thế gian nhưng bạn phải ghi nhớ, không thể đắm nhiễm thú vui của thế gian, đặc biệt là thú vui của thế gian hiện nay. Chúng ta thử xem điện ảnh hiện nay, truyền hình, ca múa, kịch, âm nhạc, thậm chí là mỹ thuật hội họa hiện nay, đây là “thế lạc”. Những thứ này quý vị hãy quan sát tỉ mỉ, nó dạy con người điều gì vậy? Nó dạy toàn là những thứ tiêu cực, không phải tích cực, không liên quan chút gì với luân lý đạo đức, trung hiếu nhân nghĩa, cho nên xã hội làm sao mà không loạn? Chúng sanh làm sao có thể không khổ? Đọc kinh Phật, đọc sách thánh hiền, sau đó quay lại quan sát xã hội hiện nay, trong đây nhân trước quả sau không có gì khó hiểu. Sau khi hiểu rồi, chúng ta mới biết được bản thân cần phải sống như thế nào? Làm việc như thế nào? Làm người như thế nào? Giúp đỡ mình như thế nào? Giúp đỡ đại chúng trong xã hội như thế nào?